Резюме

Радзивилл А.В. Практика Верховного Суда и решения Европейского суда, в которых констатированы нарушения статьи 3 Конвенции.

Статья посвящена исследованию отдельных правовых позиций Верховного Суда, согласование их с практикой Европейского суда по правам человека. Автор делает акцент на том, что решения Европейского суда должны выполнять роль прецедентов, что сделает невозможным появление диаметрально противоположных решений по похожим категориям дел. Анализ проблемы уголовной ответственности за пытки позволяет сформировать выводы и предложения, имеющие значение для развития теории уголовного права и совершенствования правоприменительной практики.

Ключевые слова: пытки, европейские стандарты, преступления, противодействие пыткам, защита прав человека, Верховный Суд.

Summary

Alla Radzivil. The practice of the Supreme Court and the decisions of the European Court concluding violations of article 3 of the Convention.

Law enforcement practice of the Supreme Court in cases involving torture in the light of the standards of the European Court of Human Rights. The article is devoted to the study of individual legal positions of the Supreme Court, their coordination with the practice of the European Court of Human Rights. The author emphasizes that the decisions of the European Court should serve as precedents, which will make it impossible to produce diametrically opposite decisions on similar categories of cases. Analysis of the problem of criminal responsibility for torture allows us to form conclusions and suggestions that are important for the development of the theory of criminal law and the improvement of law enforcement practice.

The article deals with the issues related to the peculiarities of the interpretation and application of Article 3 of the European Convention on Human Rights of the European Court of Human Rights. In particular, the scope of Article 3 has been analyzed; it has been defined, what is necessary to understand under concepts of torture, inhuman or degrading treatment or punishment. Substantive and procedural aspects of violations of the prohibition of torture have been revealed, as well as positive and negative obligations of a state to provide the effective protection of the right. The standards of the appropriate assessment of ill-treatment and the main aspects of judicial qualification of a particular form of mistreatment as torture have been analyzed. The procedural guarantees, which must be provided for each person at the stage of pre-trial investigation, non-observance of which leads to a breach of Article 3 of the Convention, have been determined.

Creation of the effective system of protection of human rights and its efficiency is analysed in relation to the crime of "torture" in the context of European Convention on human rights, which must be in future stored and taken for basis for a further improvement and systematization of the single European standards in area of human rights.

Key words: torture, European standards, crimes, anti-torture, protection of human rights, Supreme Court.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.82

УДК 343.36

К.В. ЮСУБОВ

Костянтин Володимирович Юсубов, аспірант
Київського університету права НАН України*

ORCID: 0000-0001-8209-2006

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Постановка проблеми. Велике значення для вдосконалення правових норм, які регулюють відповідальність за злочини, що посягають на порядок виконання судових рішень, має вивчення зарубіжного досвіду. Таке вивчення не лише дає можливість здійснити оцінку стану національного кримінального законодавства, а й визначити зразки для його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Доцільно зазначити, що зарубіжний досвід регулювання кримінальної відповідальності за порушення порядку виконання судових рішень неодноразово становив предмет досліджень науковців. Так, В.В. Налуцишин здійснив дослідження кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення за законодавством держав ЄС¹. Предметом дослідження Г.І. Богонюк та М.О. Букач була законодавча регламентація кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення за законодавством держав колишнього СРСР та держав Західної Європи². О.В. Бринзанська, Ю.В. Орел, В.О. Савченко, О.В. Чорна, С.О. Яценко здійснювали дослідження зарубіжного досвіду кримінальної відповідальності за окремі злочини, які посягають на порядок виконання обвинувального вироку, ухваленого у кримінальному провадженні³. О.І. Заліско, М.І. Хавронюк та М.В. Шепітько розглядали зарубіжний досвід регулювання кримінальної відповідальності за злочини, що посягають на порядок виконання судового рішення, в контексті злочинів проти правосуддя⁴.

Формулювання мети статті. З огляду на викладене метою цієї статті є здійснення характеристики зарубіжного досвіду регулювання кримінальної відповідальності за злочини, що посягають на порядок виконання судового рішення.

© К.В. Юсубов, 2020

* *Kostiantyn Yusubov, Postgraduate student of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine*

Виклад основного матеріалу. 16 вересня 2014 р. Верховною Радою України було ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, розділ III якої «Юстиція, свобода та безпека» визначає напрями взаємодії у відповідних сферах. Метою співробітництва, серед іншого, є утвердження верховенства права та зміцнення відповідних інституцій, зокрема у сфері правоохоронної діяльності та правосуддя, в тому числі покращення її ефективності⁵. Тому розгляд зарубіжного досвіду регулювання кримінальної відповідальності за порушення порядку виконання судових рішень за законодавством зарубіжних країн доцільно розпочати із кримінального законодавства держав – членів ЄС.

Невиконання судового рішення. Як зауважив В.В. Налуцишин, посягання на невиконання судового рішення є типовим для законодавства держав ЄС. Зокрема, кримінальна відповідальність за невиконання рішення суду встановлено у переважній більшості держав-членів ЄС. При цьому у низці країн відповідальність за невиконання рішення суду як органу судової влади не відмежовується від відповідальності за невиконання рішень органів інших гілок влади. Так, у ст. 337 КК Чеської Республіки викладено норму «Перешкоджання правосуддю та перешкоджання винесенню вироку», що передбачає кримінальну відповідальність особи, яка перешкоджає виконанню рішення суду чи іншого державного органу⁶.

Також ст. 254 глави 5 «Про зловживання владою» розділу IV «Про злочини і проступки проти громадського порядку, скоєних особами, що здійснюють публічні функції, або служителями культів, які виконують їх службові обов'язки» книги II КК Королівства Бельгія містить норму, яка передбачає кримінальну відповідальність за протиправні дії проти судової ухвали або наказу, а також проти будь-якого розпорядження, що його видає орган влади. Стаття 195 КК Королівства Нідерланди, викладена у розділі VIII «Злочини проти державної влади» КК Нідерландів, передбачає відповідальність за користування особою нею правами, яких її позбавлено на підставі рішення суду. У КК Королівства Данія не передбачено кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення, а у § 148 глави 16 «Злочини, скоєні під час здійснення державної функції» закріплено кримінальну відповідальність особи за невиконання передбаченої законом процедури щодо розгляду справи або виконання відповідних юридичних актів. На нашу думку, невиконання норм про кримінальну відповідальність за невиконання рішення суду від відповідальності з невиконання рішень інших гілок влади свідчить не про наявність недоліків правового регулювання, а існування певної правової традиції, оскільки закріплення кримінальної відповідальності за певне діяння в окремій статті не є свідченням ефективності її застосування.

Проте у кримінальних законах значної частини держав, які є членами ЄС, відповідальність за таке діяння, як невиконання рішення суду як за злочин проти правосуддя, сформульовано у виді окремої загальної норми.

У ст. 388 Кримінального кодексу Італійської Республіки «Умисне невиконання рішення судді» закріплено відповідальність за невиконання судових рішень – вироку у кримінальній справі та рішення суду у цивільній справі. У ст. 244 КК Республіки Польща закріплено кримінальну відповідальність за невиконання судової заборони або невиконання розпорядження суду⁷. У ст. 296 КК Латвійської Республіки передбачено відповідальність за умисне невиконання чи перешкоджання виконанню вироку або рішення суду⁸.

У ст. 176-2 КК Естонської Республіки встановлено кримінальну відповідальність за умисне невиконання зверненого до виконання вироку або рішення суду, за відсутністю ознак інших злочинів, а саме, ухилення від сплати аліментів дітям або батькам, порушення заборони на здійснення підприємницької діяльності чи заборони працювати за певною спеціальністю чи займати певну посаду та ухилення від відбування покарання у виді позбавлення волі, відповідальність за вчинення яких передбачено окремими статтями кримінального закону⁹.

У ряді країн відповідальність за невиконання рішення суду викладено у виді декількох норм, які передбачають відповідальність за невиконання судового рішення певного виду. Стаття 314-7 КК Французької Республіки передбачає відповідальність за ухилення від виконання вироку майнового характеру, винесеного судом у кримінальних справах, або рішення, винесеного судом у цивільних справах про делікти, квазіделікти або аліменти, а ст. 434-39 КК Франції – за протиправні діяння, пов'язані з невиконанням обвинувального вироку суду¹⁰.

Стаття 288 КК Угорщини передбачає відповідальність за перешкоджання судовому правозастосуванню. Зокрема, за зазначеною статтю кримінальній відповідальності підлягає та особа, яка будучи оштрафованою за неповагу під час судового примусового виконання не сплатила штрафу або не виконує покладені на неї обов'язки. При цьому особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо сплатить штраф або виконає покладені на неї обов'язки до направлення до суду обвинувального акта¹¹.

Стаття 287 КК Румунії встановлює відповідальність за невиконання судових постанов як службовою особою, так і приватною особою, а саме за:

а) протидію виконанню шляхом опору; б) відмову службової особи у виконанні судового рішення, вчиненні необхідного для виконання конкретного діяння; в) відмову у виконанні рішення виконавчим органом; г) відмову у виконанні судового рішення про поновлення працівника на роботі; д) невиконання судового рішення про стягнення заробітної плати; е) невиконання рішення суду, які встановлюють виплату, оновлення та перерахунок пенсій; є) перешкоджання у виконанні рішення про користування будівлею; ж) невиконання судового рішення про застосування захисних заходів на підставі європейського наказу про захист¹².

Що стосується такого діяння, як незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації (ст. 388 КК), то в окремих кримінальних законах держав (Данії, Бельгії, Іспанії, Швейцарії) правова норма, яка б регламентувала відповідальність за незаконні дії щодо майна, яке піддане опису або арешту чи підлягає конфіскації, взагалі відсутня¹³. У кримінальних законах інших країн, у яких не закріплено ознаки невиконання рішення суду у виді загальної норми, в окремій

статті кримінального закону передбачено відповідальність невиконання судового рішення певного виду, в тому числі за незаконні дії з майном, на яке накладено обтяження або яке підлягає конфіскації або вилученню на підставі рішення суду. Зокрема, КК ФРН не містить загальної норми про відповідальність за невиконання рішення суду, проте у § 288 КК ФРН закріплено норму про відповідальність за перешкоджання примусовому виконавчому провадженню, а саме перешкоджання задоволенню вимог кредитора шляхом відчуження частини свого майна чи унеможливлення доступу до нього в процесі примусового виконання виконавчого провадження¹⁴.

Також КК Австрійської Республіки не передбачає кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення, але у § 271 передбачено кримінальну відповідальність за порушення умов арешту майна, яке підлягає конфіскації. Доцільно звернути увагу на те, що ч. 3 § 271 КК Австрії закріплено підставу для звільнення від кримінальної відповідальності за незаконні дії щодо арештованого майна, яке підлягає конфіскації, якщо особа добровільно повернула майно до початку кримінального переслідування.

Проте у кримінальних законах європейських держав передбачено як відповідальність за невиконання судового рішення, та і за незаконні дії з майном, на яке накладено арешт або яке підлягає конфіскації. Зокрема, у ст. 245 КК Литовської Республіки передбачено кримінальну відповідальність за невиконання судового рішення, не пов'язаного з покаранням, а у ст. 246 – відповідальність за розтрату або приховання майна, яке піддано опису, арешту або стосовно якого застосовано тимчасове обмеження права власності.

Таким чином, можна дійти висновку про наявність альтернативних моделей закріплення у кримінальних законах європейських держав норм про відповідальність за невиконання судового рішення, передусім обумовлених національними особливостями кримінального законодавства, зокрема, відокремленням, або навпаки, невідокремленням правосуддя як окремого об'єкта правової охорони. З огляду на це в окремих країнах невиконання судового рішення охоплюються ознаками тих злочинів, які полягають у невиконанні актів органу влади. Крім цього, норми про кримінальну відповідальність за невиконання рішення суду можуть бути викладені як у виді однієї статті (загальна норма), так і у виді декількох норм, які передбачають відповідальність за невиконання судового рішення певного виду. Також значній частині кримінальних законів європейських держав у відповідній статті кримінального закону, що передбачає відповідальність за невиконання судового рішення, зазначене діяння лише названо, тоді як формулювання норми у виді описової диспозиції є винятком. Також кримінальні закони окремих держав передбачають можливість звільнення особи від кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення, в тому числі в частині дій з майном, яке перебуває під арештом або підлягає конфіскації, в разі добровільного виконання судового рішення.

Що стосується злочинів, які посягають на порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні за результатами якого особи призначено покарання, не пов'язане з позбавленням свободи, то передусім потрібно звернути увагу на те, що до визначення правових наслідків ухилення від покарань, не пов'язаних із позбавленням свободи, у законодавствах різних держав мають місце різні підходи. Так, В.О. Савченко виділяє три підходи: 1) відповідальність за такі діяння передбачається виключно в статтях Особливої частини Кримінальних кодексів (КК Польщі); 2) заміна покарання на більш тяжке (кримінальні закони Королівства Бельгія, Королівства Данія, Королівства Швеція, Італійської Республіки, Латвійської Республіки, Австрійської Республіки, ФРН); 3) ухилення одночасно є і підставою заміни покарання, і окремим складом злочину (кримінальне законодавство Естонської Республіки, Королівства Іспанія, Королівства Нідерландів, Королівства Норвегія, Литовської Республіки, Аргентинської Республіки, Французької Республіки, Швейцарської Конфедерації)¹⁵.

Також у кримінальних законах окремих держав відсутня диференціація між кримінальною відповідальністю за ухилення від виконання вироку від покарань різних видів. Зокрема, ст. 167-2 КК Естонії передбачає загальну норму щодо правових наслідків ухилення від виконання судового рішення в тому числі і вироку, яким особі призначено покарання незалежно від його виду. При цьому правові наслідки ухилення від покарання, пов'язаного із позбавленням особи свободи, визначені Пенітенціарним кодексом, який передбачає відповідальність за ухилення від покарання засудженим, якому було дозволено на певний термін залишити місце відбування покарання.

Що стосується кримінальної відповідальності за умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 389-1 КК) та злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт (ст. 389-2 КК), у тому контексті, вони закріплені в КК України, подібні норми відсутні у законодавстві європейських держав.

Щодо стосується кримінальної відповідальності за порушення порядку виконання обвинувального вироку суду, яким особу засуджено до покарання, пов'язаного з позбавленням свободи, то доцільно звернути увагу на те, що у кримінальних законах переважної більшості держав ЄС відсутнє розмежування покарань у виді позбавлення волі, арешту та обмеження волі: арешт і обмеження волі охоплюються покаранням у виді позбавлення волі, яке засуджені відбувають у різних за режимом покарання та ступенем відкритості установах кримінально-виконавчої системи.

Практично усі кримінальні закони держав ЄС встановлюють відповідальність за втечу з місця відбування покарання та за неповернення до установи, у якій виконується вирок у разі надання засудженому дозволу на її тимчасове залишення. Наприклад, ст. 242 та §§ 1, 2, 3, 4 ст. 243 КК Польщі встановлює відповідальність за втечу законно засудженої особи з місця позбавлення свободи та сприяння втечі, а також за неповернення особи, якій надано дозвіл тимчасового залишення місця відбування покарання або попереднього ув'язнення, без поважної причини в триденний термін після спливу встановленого строку.

КК Болгарії передбачає відповідальність за втечу з місця позбавлення волі, замах та готування до втечі, самовільне залишення місця обов'язкового поселення, а також за такі діяння, як незаконне звільнення засуд-

женого або створення умов для його втечі, суб'єктом яких є виключно службові особи пенітенціарної установи. Водночас положення кримінальних законів окремих держав щодо втечі засудженого з місця позбавлення свободи характеризуються деякими особливостями. У ст. 12 глави 4/3 КК Швеції передбачено кримінальну відповідальність не самого засудженого за втечу з місця відбування покарання, лише тієї особи, що організувала таку втечу або переховувала втікача, який за здійснення втечі підлягає лише дисциплінарній відповідальності¹⁶. У КК Австрійської Республіки встановлено відповідальність виключно за підбурювання до втечі та надання допомоги втікачеві.

З викладеного вбачається, що в ряді держав – членів ЄС закріплено кримінальну відповідальність лише за кваліфікований вид втечі з місця позбавлення свободи, а також відповідальність особи, яка організувала таку втечу, у той час як особа, яка вчинила втечу, притягується до дисциплінарної, а не до кримінальної відповідальності. На думку О.В. Бринзанської, це зумовлено тим, що правова ментальність західноєвропейських країн характеризується визнанням свободи особистості як однієї з найбільших цінностей¹⁷. Проте значна частина країн ЄС передбачає кримінальну відповідальність за втечу з місця позбавлення свободи без жодних інших кваліфікуючих ознак, що можна пояснити значною суспільною небезпечністю злочину.

Висновки. Таким чином, до особливостей регулювання кримінальної відповідальності за злочини проти порядку виконання обвинувального вироку суду, яким особу засуджено до покарання, пов'язаного з обмеженням свободи у державах ЄС, належать: 1) кваліфікація пособництва втечі з місця позбавлення волі як окремого злочину; 2) встановлення кримінальної відповідальності лише за кваліфікований вид втечі з місця позбавлення свободи; 3) закріплення кримінальної відповідальності особи, яка організувала втечу з місця позбавлення свободи з одночасним притягненням особи, яка вчинила втечу, притягується до дисциплінарної, а не до кримінальної відповідальності; 4) встановлення кримінальної відповідальності за незаконні звільнення з місця позбавлення волі та пом'якшення режиму відбування покарання, а також застосування більш тяжких видів покарань щодо суб'єктів злочинів проти кримінально-виконавчої системи, що є службовими особами пенітенціарних установ.

¹ Налуцишин В.В. Кримінальна відповідальність за невиконання судового рішення за законодавством України та держав ЄС: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2019. 219 с.

² Букач М.О. Кримінальна відповідальність за невиконання судового рішення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 18 с.

³ Чорна О.В. Кримінальна відповідальність за невиконання рішення суду у кримінальному провадженні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2019. 27 с.

⁴ Шепітько М.В. Поняття та види злочинів проти правосуддя за законодавством зарубіжних країн. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2. С. 157–165.

⁵ Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 24.03.2020).

⁶ Кримінальний кодекс Республіки Чехія. URL: <http://www.legislationline.org/download> (дата звернення: 24.03.2020).

⁷ Станіч В.С. Кримінальний кодекс Республіки Польща / під ред. В.Л. Менчинського; пер. укр. на мову В.С. Станіч. Київ, 2016. 138 с.

⁸ Кримінальний кодекс Латвійської Республіки. URL: <http://www.law.edu.lv/norm/norm>. (дата звернення: 24.03.2020).

⁹ Налуцишин В.В. Кримінальна відповідальність за невиконання судового рішення за законодавством Латвії, Литви та Естонії. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. Вип. № 2. С. 296–301 (Серія «Юридична»).

¹⁰ Кримінальний кодекс Французької Республіки / Станіч В.С.; під ред. В.Л. Менчинського; пер. на укр. К.І. Мазуренко. Київ, ОВК, 2017. 348 с.

¹¹ Кримінальний кодекс Республіки Угорщина. URL: <http://www.legislationline.org/download> (дата звернення: 23.03.2020).

¹² Кримінальний кодекс Республіки Румунія. URL: <http://www.legislationline.org/documents> (дата звернення: 23.03.2020).

¹³ Богонюк Г.І. Законодавча регламентація кримінальної відповідальності за законодавством держав колишнього СРСР. *Юридичний вісник*. 2015. № 1. С. 173–178.

¹⁴ Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: монографія. Київ: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

¹⁵ Савченко В.О. Кримінальна відповідальність за ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 22 с.

¹⁶ Уголовный кодекс Швеции. Ассоц. «Юрид. центр»; науч. ред. Н.Ф. Кузнецова, С.С. Беляев; пер. на рус. С.С. Беляева. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2001. 304 с.

¹⁷ Бринзанська О.В. Кримінальна відповідальність за злочини проти кримінально-виконавчої системи: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 227 с.

Резюме

Юсубов К.В. Кримінальна відповідальність за порушення порядку виконання судових рішень за законодавством зарубіжних країн.

У статті здійснено дослідження зарубіжного досвіду кримінальної відповідальності за окремі злочини, які посягають на порядок виконання обвинувального вироку. Встановлено наявність альтернативних моделей закріплення у кримінальних законах європейських держав норм про відповідальність за невиконання судового рішення, передусім обумовлених національними особливостями кримінального законодавства. Зазначено особливості регулювання кримінальної відповідальності за злочини проти порядку виконання обвинувального вироку суду, яким особу засуджено до покарання, пов'язаного з обмеженням свободи у державах ЄС. Визначено, що норми про кримінальну відповідальність за невиконання рішення суду можуть викладені як у виді однієї статті (загальна норма), так і у виді декількох норм, які передбачають відповідальність за невиконання судового рішення певного виду.

Ключові слова: криміналізація, кримінальна відповідальність, законодавство зарубіжних країн, судові рішення, невиконання судового рішення, кримінально-правова охорона правосуддя, злочини проти правосуддя, обов'язковість виконання судового рішення.

Резюме

Юсубов К.В. Уголовная ответственность за нарушение порядка исполнения судебных решений по законодательству зарубежных стран.

В статье проведено исследование зарубежного опыта уголовной ответственности за отдельные преступления, посягающие на порядок исполнения обвинительного приговора. Установлено наличие альтернативных моделей закрепления в уголовных законах европейских государств норм об ответственности за неисполнение судебного решения, прежде всего обусловленных национальными особенностями уголовного законодательства. Указано на особенности регулирования уголовной ответственности за преступления против порядка исполнения обвинительного приговора суда, которым лицо осуждено к наказанию, связанному с ограничением свободы в государствах ЕС. Определено, что нормы об уголовной ответственности за неисполнение решения суда могут быть изложены как в виде одной статьи (общая норма), так и в виде нескольких норм, предусматривающих ответственность за невыполнение судебного решения определенного вида.

Ключевые слова: криминализация, уголовная ответственность, законодательство зарубежных стран, судебное решение, неисполнение судебного решения, уголовно-правовая охрана правосудия, преступления против правосудия, обязательность исполнения судебного решения.

Summary

Kostyantyn Yusubov. Criminal liability for violation of the order of enforcement of judgments under the laws of foreign countries.

The article deals with the study of foreign experience of criminal responsibility for separate crimes that infringe on the execution order of conviction. The presence of alternative models of consolidation in the criminal laws of European countries and the norms of responsibility for failure to execute judicial decisions, primarily due to the national characteristics of the criminal law. Features of regulation of criminal responsibility for crimes against the order of execution of a judgment of conviction for which the person is sentenced to the punishment associated with the restriction of freedom in the EU member States. Determined that the norms about criminal liability for failure to execute court decisions may be presented as a single article (General rule), and in the form of several rules, which provide for liability for failure to enforce court decision of a particular kind, namely: 1) qualification of aiding escape from prison as separate crimes; 2) the establishment of criminal liability for the qualified form of escape from the place of deprivation of liberty; 3) the consolidation of criminal liability of the person who organized the escape from prison with the simultaneous involvement of the perpetrators escape, is subject to disciplinary, and not criminal liability; 4) the establishment of criminal liability for illegal release from places of detention and mitigation of the regime of serving sentences, as well as the application of more serious penalties against the subjects of the offences against the penal system, what is the officials of the penitentiary institutions.

It was determined that in some member States of the EU enshrines the criminal liability only for the qualified form of escape from the place of imprisonment and the liability of the person who organized this escape, and while the perpetrator of the escape, subject to disciplinary, and not criminal liability. However, a significant proportion of the EU countries provides criminal responsibility for escaping from places of imprisonment without any other aggravating circumstances that can explain the substantial public danger of the crime.

Key words: criminalization, criminal liability, legislation of foreign countries, judicial decision, non-enforcement of a judicial decision, criminal legal protection of justice, crimes against justice, the binding execution of a judicial decision.